

Riksdagsförvaltningen
Riksdagen
100 12 STOCKHOLM

Uppföljning av Riksrevisionsreformen (2008/09:URF 1)

Ert dnr 019-771-2008/09

Revisorsnämnden (RN), som har beretts tillfälle att yttra sig över ovan angivna delbetänkande, får härmed lämna följande synpunkter.

RN är tillsynsmyndighet för godkända och auktoriserade revisorer samt registrerade revisionsbolag. En viktig uppgift för RN som tillsynsmyndighet är att värna om revisorernas oberoende och att de utför lagstadgad revision med hög kvalitet. RN:s synpunkter på förslagen ska bl.a. ses från denna utgångspunkt.

1 Hanteringen av effektivitetsrevisorernas rapporter

Riksrevisorerna rapporterar i nuläget sina effektivitetsgranskningar till regeringen och presenterar dem dessutom för Riksrevisionens styrelse. Denna tar ställning till hur Riksrevisionens granskningar ska hanteras gentemot riksdagen. Styrelsen kan välja mellan att lägga rapporten till handlingarna eller att lämna en framställning eller en redogörelse till riksdagen. Dessa dubbla rapporteringsvägar har skapat en otydlighet hos mottagarna. Utredningen föreslår därför att riksdagen och utskotten ges huvudansvaret för att ta ställning till Riksrevisionens rapporter. Eftersom utredningen, som framgår nedan, anser att Riksrevisionens styrelse bör avskaffas innebär förslaget att riksrevisorerna lämnar sina granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen direkt till riksdagen. RN tillstyrker utredningens förslag i denna del.

2 Riksrevisionens styrelse

Utredningen anför att Riksrevisionen bör jämföras med ett enrådighetsverk, där riksrevisorerna svarar för ledningen. Att låta Riksrevisionen ledas av en styrelse med fullt ansvar skulle, enligt utredningen, innebära att riksrevisorernas självständighet begränsas på ett sätt som skulle inkräkta på Riksrevisionens oberoende. Utredningen

föreslår mot bakgrund härav att styrelsen vid Riksrevisionen avskaffas och ersätts med ett insynsråd, kallat Riksrevisionens parlamentariska råd. Rådets uppgift skulle vara att ge riksdagen insyn i Riksrevisionens verksamhet samt att fungera som ett samrådsorgan mellan riksdagen och riksrevisorerna.

RN önskar framhålla att mycket höga krav ställs på de godkända och auktoriserade revisorernas oberoende. Genom den revisorslagstiftning som tillkom år 2001 förstärktes oberoendekraven. RN avgav den 1 mars 2002 ett yttrande över betänkandet Regler för Riksrevisionen (SOU 2001:97).¹ RN ansåg i detta yttrande, och anser fortfarande, att det finns anledning att ställa lika höga krav när det gäller riksrevisorernas oberoende. I detta yttrande anförde RN att det mest betydande hotet mot riksrevisorernas oberoende ställning skulle uppkomma genom inrättandet av styrelsen. RN tillstyrker därför utredningens förslag att ersätta styrelsen i dess nuvarande form med ett insynsråd.

3 Myndighetens ledning

Riksrevisionen leds för närvarande av tre riksrevisorer, som inte kan väljas om och vars uppdragstid löper på sju år. Motivet för ett tredelat ledarskap var att man därigenom skulle uppnå mindre sårbarhet, en bredare kompetens och en större allsidighet i beslutsfattandet utan att organisationen förlorade i tydlighet och effektivitet. Av utredningen framgår att erfarenheterna hittills visar att de ursprungliga föresatserna inte har infriats fullt ut. Således konstateras att den nuvarande tredelningen har skapat en utdragen beslutsprocess och därmed en svag beslutskompetens, en otydlighet om beslut och ansvar och en ineffektiv och dyr överbyggnad inom organisationen. Detta gör att beslutsfattandet blir komplicerat och tar lång tid samt dessutom kraft ur organisationen. Utredningen anser dock att det är för tidigt att redan nu föreslå alltför genomgripande förändringar i ledningsorganisationen bl.a. mot bakgrund av att Riksrevisionen endast har varit verksam i drygt fem år och att ingen riksrevisor ännu suttit en hel sjuårig mandatperiod. Utredningen finner det dock nödvändigt att redan nu genomföra vissa förändringar och föreslår att den av riksrevisorerna som, enligt riksdagsordningen, ska svara för den administrativa ledningen får ett utökat administrativt ansvar och benämns riksrevisor med administrativt ansvar. Denna riksrevisor blir ensam beslutsfattare i administrativa och organisatoriska frågor.

Av utredningen framgår vidare att det finns betydande problem inom Riksrevisionen, bl.a. har lednings- och styrningsfrågor fått mycket otillfredsställande värden i två olika attitydundersökningar. Medarbetarna har bl.a. ansett att det finns oklarheter om ansvarsfördelningen vilket anses avspegla en otydlighet hos riksrevisorerna som gör att deras beslutskompetens ifrågasätts. Vidare har framförts att byte av riksrevisorer tar kraft ur organisationen. Av utredningen framgår också att riksrevisionen har ca 30 procent högre OH-kostnader än medianvärdet för ”normalmyndigheten” och att de samlade OH-kostnaderna utgjorde 48 procent av Riksrevisionens totala kostnader år 2007.

¹ RN:s dnr 2001-1415

Att en organisation anses vara ineffektiv och har höga OH-kostnader är, enligt RN:s mening, särskilt allvarligt i en myndighet som Riksrevisionen, som arbetar med effektivitetsgranskningar av statsförvaltningen. Dessa förhållanden riskerar att minska respekten för myndigheten och även tilltron till dess effektivitetsutredningar. Det synes vara utredningens uppfattning att den tredelade ledningen utgör en stor del av problemet. RN kan inte se att förslaget med en riksrevisor med utökat administrativt ansvar under sådana förhållanden skulle förbättra situationen mer än marginellt. RN anser istället att mycket talar för att organisationen skulle fungera bättre med *en* riksrevisor. RN:s uppfattning är att personalen inom Riksrevisionen har hög kompetens och erfarenhet och att det därför av kompetensskäl inte behövs tre riksrevisorer. RN delar inte utredningens uppfattning att det har gått för kort tid för att genomföra mer omfattande förändringar. RN anser att Riksrevisionens uppgifter är så viktiga att en ökad effektivitet måste uppnås, varav följer att en myndighet som leds av en riksrevisor bör övervägas.

Beslut om detta yttrande har fattats av Revisorsnämndens chef, direktören Peter Strömberg i närvaro av chefsjuristen Per Eskilsson samt chefsrevisorn Inger Blomberg som föredragit ärendet.

Peter Strömberg

Inger Blomberg